

Covid-19 vakcīnas programma: atbildes uz JŪS interesējošiem jautājumiem

7. versija – 2021. gada 17. marts

Vai vakcinēties es saslimšu ar Covid-19?

Vakcīna nevar inficēt jūs ar Covid-19. Divu vakcīnas devu ievadīšana samazinās jūsu iespēju smagi saslimt turpmāk.

Ja es esmu slimojis ar Covid-19, vai man ir jāvakcinējas? Kā ir tad, ja es slimoju vai esmu slimojis ar “garo Covid”?

Mēs nezinām, vai pēc slimošanas ar Covid-19 esat pasargāts no atkārtotas saslimšanas, tādēļ iesakām visiem vakcinēties, saņemot šādu uzaicinājumu.

Ja jums ir simptomi, kas liecina par iespējamu saslimšanu ar koronavīrusu, jums jāveic tests un jāatturas no vakcinēšanās līdz pašizolācijas perioda beigām.

Ja kādam ir radušās nopietnas komplikācijas pēc saslimšanas ar Covid-19, ir jākonsultējas ar ārstu, lai nolemtu, vai pašlaik vakcinēties vai ne.

Kā un cik ilgi vakcīna darbojas?

Vakcīna darbojas, radot no vīrusa olbaltumvielas, kas ir svarīgas aizsardzības radīšanai.

Olbaltumvielas darbojas tāpat, kā citās vakcīnās, stimulējot imūnsistēmu, lai tā veidotu antivielas un šūnas, kas apkaro infekciju.

Ir paredzams, ka šīs vakcīnas efekts saglabāsies vismaz gadu, ja ne ilgāk. Tas tiks pastāvīgi uzraudzīts.

Vai Nacionālais veselības dienests zina, ka vakcīna ir droša?

Jā. NVD nepiedāvās nevienu Covid-19 vakcīnu sabiedrībai, ja neatkarīgi eksperti nebūs apliecinājuši, ka tas ir droši.

Apvienotās Karalistes Zāļu un veselības aprūpes produktu regulators (*MHRA*) ir apliecinājis, ka šīs vakcīnas ir drošas un ļoti iedarbīgas.

Tāpat kā jebkuras citas zāles, vakcīnas tiek pārbaudītas katrā izstrādes un ražošana procesa posmā un tiek uzraudzītas pēc tam, kad tās ir apstiprinātas un tiek plaši izmantotas sabiedrības vakcinēšanai.

Vai ir sagaidāmas kādas blaknes?

Blaknes ir svarīgs faktors, ko *MHRA* vienmēr ņem vērā, novērtējot lietošanai piedāvātās vakcīnas.

Ir konstatēts, ka pēc Covid-19 vakcīnām, tāpat kā pēc daudzām citām, daži cilvēki var justies slikti, bet nevienam no vairākiem tūkstošiem cilvēku, kas bija iesaistīti izmēģinājumos, nebija novērotas smagas blaknes.

Saņemot Covid-19 vakcīnu, var rasties nelielas blaknes. Tās var būt:

- sāpes rokā vietā, kur tika veikta injekcija;
- noguruma sajūta;
- galvassāpes;
- vispārīgas ķermeņa sāpes.

Vajadzības gadījumā var lietot pretsāpju līdzekļus, piem., paracetamolu. Ja simptomi pasliktinās vai jūs satrauc jūsu stāvoklis, zvaniet pa tālruņa numuru 111.

Sīkāka informācija par iespējamām blaknēm: <https://www.nhs.uk/conditions/coronavirus-covid-19/coronavirus-vaccination/coronavirus-vaccine/>

Par kādām alerģiskām reakcijām ir ziņots?

Covid-19 vakcīnas ir drošas un iedarbīgas vairumam cilvēku – tās ir pārbaudītas uz vairākiem tūkstošiem cilvēku un ir ekspertu novērtētas.

Jebkuram cilvēkam, kuram iepriekš ir bijusi tūlītēja anafilakse (alerģiska reakcija) uz vakcīnās iekļautajām sastāvdaļām, jāatturas no vakcinēšanās.

Otro Pfizer/BioNTech vakcīnas devu nedrīkstētu ievadīt personām, kurām ir bijusi anafilaktiska reakcija uz pirmo Pfizer/BioNTech vakcīnas devu.

Pirms vakcinācijas ikviens tiks izjautāts, lai noskaidrotu, vai viņam varētu būt alerģiska reakcija.

Visi vakcinētāji ir saņēmuši nepieciešamo apmācību par to, kā tikt galā ar retiem alerģiskas reakcijas gadījumiem, un visas vakcinācijas vietas ir atbilstoši aprīkotas, lai vajadzības gadījumā palīdzētu cilvēkiem – tāpat, kā ievadot jebkuru citu vakcīnu.

Vai vakcīna var izmainīt jūsu ģenētisko materiālu?

Nav pierādījumu, kas liecinātu, ka Covid-19 vakcīna izmainītu vakcinētās personas ģenētisko materiālu.

Vai Covid-19 vakcīna ietekmē auglību?

Nav pierādījumu, kas liecinātu, ka Covid-19 vakcīna ietekmē auglību.

Vai es varu vakcinēties, ja esmu grūtniece vai baroju bērnu ar krūti?

Jā. *MHRA* ir aktualizējis savas vadlīnijas, kas nosaka, ka grūtnieces un sievietes, kas baro bērnu ar krūti, drīkst vakcinēties, bet ir jākonsultējas ar ārstu, lai pārliecinātos, ka ieguvumi atsver jebkādu iespējamu risku.

Vai vakcīnas iedarbosies uz jaunajiem koronavīrusa paveidiem?

Pašlaik nav pierādījumu, ka vakcīnas nav efektīvas pret jaunajiem Covid-19 paveidiem, līdz ar to mēs turpinām vakcinēt cilvēkus, kā parasti. Zinātnieki pašlaik detalizēti pēta, kā vīruss reaģē uz vakcīnām. Vīrusi, piemēram, ziemas gripas vīruss, bieži mutē dažādos paveidos, bet šīs nelielās izmaiņas reti kad aptur vakcīnas iedarbību.

Cik iedarbīgas ir vakcīnas? Cik ilgs laiks nepieciešams, lai tās iedarbotos?

MHRA apgalvo, ka šīs vakcīnas ir ļoti iedarbīgas, bet, lai nodrošinātu pilnīgu aizsardzību, cilvēkiem ir jāsaņem otrā deva – **tas ir ļoti svarīgi!**

Lai pēc iespējas ātrāk vakcinētu pēc iespējas vairāk cilvēku, Veselības un sociālās aprūpes departaments pašlaik iesaka plānot gan Oksfordas-AstraZeneca, gan Pfizer/BioNtech vakcīnas otrās devas ievadīšanu ar līdz pat 12 nedēļu lielu intervālu.

Pilnīga aizsardzība iestājas aptuveni nedēļu vai divas pēc otrās potes, tādēļ saņemot uzaicinājumu vakcinēties, ir svarīgi pēc iespējas ātrāk vienoties par vizītes laiku. Pat tiem, kuri ir saņēmuši abas vakcīnas devas, joprojām ir jāievēro sociālā distancēšanās un citi norādījumi.

Kādēļ man nepieciešamas abas Covid-19 vakcīnas devas?

Covid-19 vakcīna tiek ievadīta 2 devās, un ir svarīgi saņemt abas. Jūsu ķermenis izveidos labāku aizsardzību pret Covid-19 simptomiem, ja vakcīna tiks ievadīta divās mazākās devās ar nelielu starplaiku starp tām.

Atbilstoši jaunajiem Apvienotās Karalistes vadošo ārstu ieteikumiem otrā vakcīnas deva saglabā iedarbību, ja tā tiek saņemta 12 nedēļu laikā pēc pirmās devas, un otrā pote būtu jāsaņem šī 12 nedēļu ilgā perioda beigās.

Tādējādi pēc iespējas ātrāk pirmo vakcīnas devu saņems pēc iespējas vairāk cilvēku. Nav jāuztraucas par drošību tādā gadījumā, ja otrā vakcīnas deva ir saņemta ātrāk, nekā 12 nedēļas pēc pirmās devas.

Kā vakcīnas tika izstrādātas tik ātri?

Ir daudz dažādu noteikumu par to, kā zāles, tostarp vakcīnas, tiek izstrādātas, pārbaudītas un laistas apgrozībā, un tas pats attiecas uz apstiprinātajām COVID-19 vakcīnām.

Ir vairāki iemesli, kādēļ bija iespējams izstrādāt Covid-19 vakcīnas tik ātri, salīdzinot ar citām zālēm:

1. Vakcīnas tika izstrādātas, pārbaudot tās atkārtoti dažādos posmos; Covid-19 vakcīnu pārbaudes fāzes notika vienlaicīgi vai pārklājoties, kas paātrināja procesu.

2. Pārbaužu rezultātā iegūtie dati bija ātri pieejami, līdz ar to *MHRA* speciālisti varēja tos izvērtēt, kamēr tika veiktas pārbaudes, un uzdot jautājumus procesa gaitā, nevis saņemt visu informāciju tikai testēšanas perioda noslēgumā.
3. Covid-19 vakcīnu klīniskajos izmēģinājumos izdevās ātri iesaistīt cilvēkus, jo globālais izstrādes mērogs nozīmēja, ka tūkstošiem cilvēku bija gatavi tajā piedalīties brīvprātīgi.

Vai vakcīna ir pārbaudīta dažādas etniskās izcelsmes cilvēkiem vai cilvēkiem no augsta riska klīniskajām grupām?

Publiskā novērtējuma ziņojumi iekļauj visus zinātniskos datus par izmēģinājumiem un informāciju par testēšanas dalībniekiem.

Pfizer veiktajā izmēģinājumā dalībnieku kopa iekļāva 9,6% melnādainas/Āfrikas izcelsmes personas, 26,1% spāņu/Latīņamerikas izcelsmes personas un 3,4% Āzijas izcelsmes personas. Oksfordas/AstraZeneca vakcīnas izmēģinājumā 10,1% dalībnieku bija melnādaini, bet 3,5% – Āzijas izcelsmes.

Nav pierādījumu, kas liecinātu, ka vakcīnas iedarbosies atšķirīgi dažādu etnisko grupu pārstāvjiem.

Abu vakcīnu izmēģinājumos tika iesaistīti cilvēki no dažādām vecuma grupām, kā arī personas ar hroniskām saslimšanām. Abu vakcīnu izmēģinājumos tika noskaidrots, kā tās iedarbojas uz cilvēkiem no šīm grupām.

Sīkāka informācija par abu vakcīnu izmēģinājumu dalībniekiem ir publicēta tiešsaistē.

Informācija par Pfizer/BioNTech vakcīnu ir pieejama šeit:

<https://www.gov.uk/government/publications/regulatory-approval-of-pfizer-biontech-vaccine-for-covid-19>

Informācija par Oksfordas/AstraZeneca vakcīnu ir pieejama šeit:

<https://www.gov.uk/government/publications/regulatory-approval-of-pfizer-biontech-vaccine-for-covid-19>

Es nevaru lietot dažas zāles savu uzskatu vai diētas dēļ. Kādas ir vakcīnas sastāvdaļas?

Covid-19 vakcīna nesatur nekādus dzīvnieku izcelsmes produktus vai olas.

Visas sastāvdaļas ir publicētas veselības aprūpes informācijā, kas pieejama *MHRA* vietnē iepriekš norādītajās saitēs.

Esmu musulmanis un uztraucos par vakcinēšanos – kur var par to uzzināt vairāk?

Lielbritānijas Islama medicīnas asociācija ir izdevusi īpašus ieteikumus, rosinot musulmaņus, kas ievēro ramadānu, nekavēties ar vakcinēšanos, pamatojoties uz islama pētnieku veikto analīzi, kas apliecina, ka injekcijas, kas nav veiktas uztura nolūkos, nepārkāpj gavēņa noteikumus.

Informācija par vakcinācijas programmu ir pieejama

- [Lielbritānijas Musulmaņu padomes vietnē](#) un
- [Lielbritānijas Islama medicīnas asociācijā](#).

Vai man būs iespēja izvēlēties, saņemot vakcīnu? Vai varu izvēlēties, kuru vakcīnas variantu saņemšu?

Jūs varat izvēlēties nevakcinēties ar Covid-19 vakcīnu; tomēr NVD iesaka visiem, kam ir iespēja, vakcinēties. Jo vairāk cilvēki vakcinēsies, jo grūtāk vīrusam būs izplatīties. Nevarēs izvēlēties starp dažādām vakcīnām, jo vakcīnu skaits ir ierobežots, tādēļ būs jāizmanto tā, kura attiecīgajā brīdī ir pieejama.

Ja es esmu saņēmis Covid-19 vakcīnu, vai joprojām varu inficēt citus cilvēkus?

Covid-19 vakcīna aizsargā jūs no saslimšanas, bet jūs tāpat varat inficēt citus cilvēkus. Tāpēc ir **ļoti svarīgi**, lai jūs turpinātu ievērot principu – rokas, seja, attālums. Mazgājiet rokas, nosedziet seju un ievērojiet distanci ar citiem cilvēkiem.

Vai es varu saņemt vakcīnu, ja man nav NHS numura?

Jā. Lai vakcinētos, nav nepieciešams NHS numurs vai reģistrācija pie ģimenes ārsta, un jūs nedrīkstētu atraidīt uz šī pamata. Vietējās amatpersonas ir aicinātas rīkoties, lai novērstu šādus gadījumus.

Ja kādam nav NHS numura, bet viņš ietilpst grupā, kas tiesīga saņemt vakcīnu, dienestiem ir ieteikts veikt vakcināciju tagad, fiksēt to lokāli drukātā sistēmā un nodrošināt, ka vakcinācija tiek formāli dokumentēta vēlāk.

Jūs varat noskaidrot savu [NHS numuru Nacionālā veselības dienesta vietnē](#). Jums būs jānorāda savs vārds, dzimšanas datums un pasta indekss, un jūsu NHS numurs tiks nosūtīts jums īsziņas, e-pasta vai vēstules veidā.

Ikviens var [reģistrēties pie ģimenes ārsta](#) – jums nav jāsniedz savas adreses un imigrācijas statusa apliecinājums.

Lai saņemtu jaunāko informāciju par Covid-19 vakcinācijas programmu, apmeklējiet vietni www.norfolkandwaveneyccg.nhs.uk/covid-19-vaccination-programme